MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLOMOUC
Ústav ekonomie

Petra Skládalová

Návrh účetní analytické evidence u neziskových organizací provozujících vedlejší hospodářskou činnost.

Proposal of the Analytical Accounting Record in Non-Profit Organizations Operating the Secondary Economic Activity

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Radmila Herzánová, Ph.D.

Olomouc 2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedené informační zdroje.

Olomouc 30.dubna 2010

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní Ing. Radmile Herzánové, Ph.D. za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce.

0BSAH

0BSAH 4
ÚVOD 6
1 NEZISKOVÉ ORGANIZACE 7
1.1 Právní formy neziskových organizací 8
2 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE 15
2.1 Základní principy zřízení příspěvkové organizace 15
2.1.1 Zřízení příspěvkové organizace 16
2.1.2 Zrušení příspěvkové organizace 18
2.1.3 Předmět činnosti příspěvkové organizace 18
2.1.4 Statutární orgán příspěvkové organizace 19
3 ÚČETNÍ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE 20
3.1 Právní úprava účetnictví 20
3.2 Účetnictví vybraných neziskových organizací 21
3.3 Předpisy upravující účtování 22
3.4 Účtová osnova 24
3.5 Účty 25
3.6 Účetní zápisy 26
4 ZMĚNY V ÚČETNICTVÍ PLATNÉ OD 1. 1. 2010 PRO PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE 27
5 SRÁVA SILNIC OLOMOUCKÉHO KRAJE 29
5.1 Útvary organizace 29
5.2 Předmět činnosti 31
5.3 Zaměstnanci organizace, mzdy 34
5.4 Certifikáty řízení jakosti 35
5.5 Odborová organizace 35
5.6 Finanční prostředky organizace 35
5.6.1 Investiční příspěvky 36
5.6.2 Neinvestiční příspěvky 36
5.7 Fondy organizace 37
6 ÚČETNICTVÍ SPRÁVY SILNIC OLOMOUCKÉHO KRAJE 39

6.1 Finanční účetnictví 39
6.1.1 Divize 39
6.1.2 Vyhotovení závěrky 40
6.1.3 Vnitřní předpisy 41
6.1.4 Klasifikace dokladů 42
6.1.5 Účtová osnova Správy silnic Olomouckého kraje 43
6.2 Vnitropodnikové účetnictví 45
6.2.1 Nákladová střediska 46
6.2.2 Způsoby realizace 52
6.2.3 Místa realizace 52
6.2.4 Organizační střediska 53
6.2.5 Jmenovité úkoly 54
6.2.6 Kalkulační vzorec 55
6.2.7 Ocenění výkonů 58
7 NÁVRH ÚČETNÍ ANALYTICKÉ EVIDENCE 60
ZÁVĚR 61
ANOTACE 62
LITERATURA A PRAMENY 63
SEZNAM OBRÁZKŮ 65
SEZNAM TABULEK 66

ÚVOD

Tato bakalářská práce se věnuje účetní evidenci u organizace Správa silnic Olomouckého kraje, příspěvková organizace. Tato organizace, jejímž zřizovatelem je Olomoucký kraj, se zabývá správou a údržbou silnic v celém Olomouckém kraji.

Cílem této bakalářské práce je specifikovat metody účtování v organizaci Správa silnic Olomouckého kraje, příspěvková organizace. Analyzovat finanční i vnitropodnikové účetnictví a přiblížit specifika v nich. Rovněž tato práce slouží jako aktualizovaná metodika účetních postupů v organizaci.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou.

V teoretické části se budeme zabývat neziskovými organizacemi a jejich právními formami. Dále pak detailnějším popisem příspěvkových organizací, včetně jejich zřízení, zrušení i předmětu činnosti. V další části se budeme zabývat účetním systémem v České republice a právní úpravou účetnictví. Rovněž budeme věnovat pozornost účetnictví neziskových organizací a předpisům upravujících účtování. Patřičnou pozornost budeme věnovat i účtové osnově, rozdělení na syntetické a analytické účty.

Zvláštní kapitola je věnována změnám v účetnictví, které nastaly od 1. 1. 2010 a to na základě vyhlášky 410/2009 Sb. která značně změnila systém účtování u neziskových organizací, které se touto změnou přibližují systému účtování podnikatelů.

V praktické části stručně popíšeme vybranou organizaci, její strukturu a předmět činnosti. Zmínka bude i o zaměstnancích, certifikátech společnosti i o její odborové organizaci. Pozornost také budeme věnovat finančním prostředkům Správy silnic Olomouckého kraje i jednotlivým fondům organizace. V další části věnujeme pozornost finančnímu účetnictví Správy silnic Olomouckého kraje a dále pak vnitropodnikovému účetnictví, které hraje velmi důležitou roli při sledování nákladů. Především v návaznosti na sledování nákladů, ale i výnosů plynoucí z hospodářské a doplňkové činnosti Správy silnic Olomouckého kraje.

V závěru práce navrhneme možné změny v účetní analytické evidenci v účetním rozvrhu organizace.

1 NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Pojem neziskové organizace se obecně používá, aniž by byl definován nějakým platným právním předpisem v České republice. Do jisté míry se o neziskových organizacích zmiňuje zákon č. 586/1992 Sb.,[1] o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.[2]

Neziskové organizace (Non-Profit Organizations) jsou též nazývány nevýdělečné organizace. Jsou to organizace, které nebyly založeny nebo zřízeny na účelem podnikání. Jsou založeny za účelem provozování činnosti ve prospěch toho, kdo měl zájem na jejich zřízení. Klade se zde důraz na výsledek hlavního poslání, výše příjmu z něj je až na druhém místě. Tyto organizace mohou být ziskové, ale zisk není důvod, proč byly zřízeny. Ing. Takáčová uvádí: „Neziskovostí se rozumí skutečnost, že jakýkoliv zisk těchto organizací nesmí být rozdělen mezi zakladatele, členy orgánů nebo pracovníky, ale musí být použit pro další činnosti neziskových organizací.“[3] K neziskovým organizacím řadíme i obce, kraje a státní fondy. V zákoně o dani z příjmů jsou vyloučeny z neziskových organizací obchodní společnosti i družstva a to i v případě, že nejsou zřizovány za účelem zisku.

Neziskové organizace jsou právnické osoby mající svého zřizovatele nebo zakladatele. Jsou zakládány na základě právních předpisů a podléhají registraci na místech určených zákonem, na jehož základě jsou zřízeny.

Neziskové organizace jsou vedeny v seznamu Českého statistického úřadu a mají své identifikační číslo.

---

[1] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
[2] Srov. RÚŽIČKOVÁ, R., *Neziskové organizace*, s. 6.
[3] TAKÁČOVÁ, H., *Účetnictví neziskových organizací*, s. 5.

1.1 Právní formy neziskových organizací

Zákon o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. označuje v §18 odst. (8)[4] právnické osoby, které nejsou založeny nebo zřízeny za účelem podnikání. Jsou za ně považovány zejména:

- Zájmová sdružení právnických osob, pokud mají tato sdružení právní subjektivitu a nejsou zřízena za účelem výdělečné činnosti (Obč. zákoník 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů),
- Obce, organizační složky státu, vyšší územní samosprávné celky (Zákon č. 218/200 Sb., ve znění pozdějších předpisů o rozpočtových pravidlech 250/200 Sb., ve znění pozdějších předpisů. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, 219/200 Sb., o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích),
- Příspěvkové organizace (Zákon č. 218/200 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, zák. č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, zák. č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jejím vystupováním v právních vztazích), ve znění pozdějších předpisů,
- Občanská sdružení včetně odborových organizací (Zákon č. 83/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů),
- Registrované církve a náboženské společnosti (Zákon č. 308/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů),
- Politické strany a politická hnutí (Zákon č. 424/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů),
- Nadace a nadační fondy (podle Zákona o Nadacích č. 227/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů), zároveň platí některá ustanovení Občanského zákoníku 83/1964 Sb., v znění pozdějších předpisů,
- Veřejné vysoké školy (Zák. č. 111/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů),

[4] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

- Obecně prospěšné společnosti (Zák. č. 248/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů),
- Státní fondy.[5]

Tento výčet subjektů není zcela vyčerpávající. Dle obchodního zákoníku je možné, aby společnost s ručením omezeným i akciová společnost byly založeny za jiným účelem než je podnikání, pokud to nezakazuje zvláštní zákon. Z toho vyplývá, že tyto organizace mohou být považovány i jako neziskové, nicméně současná úprava zákona o daní z příjmů takto založené organizace za neziskové nepovažuje.

Hlavní náplní a důvodem založení neziskových organizací je poskytování veřejně prospěšné činnosti. Např. u obcí je to zajištění státní správy a samosprávy atd.

Důležitým faktorem u neziskových organizací je skutečnost, že mají odlišný systém účetnictví.

Zájmová sdružení právnících osob

Zájmová sdružení upravuje zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. Mohou být zřizována za účelem ochrany zájmů svých členů, tj. právnických osob, nebo k dosažení jiného účelu. Pokud má být zájmové sdružení neziskovou organizací musí být založeno za jiným účelem než je výdělečná činnost.

Občanská sdružení včetně odborových organizací

Podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, mají občané právo svobodně se sdružovat bez povolení státního orgánu. Tento zákon se nevztahuje na sdružování občanů:

- v církvích a náboženských společnostech,
- v politických stranách a politických hnutích,
- k výdělečné činnosti nebo k zajištění řádného výkonu určitých povolání.[6]

[5] Srov. STEJSKALOVÁ, I., *Účetnictví příspěvkových organizací*, s. 8.
[6] Srov. RŮŽIČKOVÁ, R., *Neziskové organizace*, s. 11.

Občanská sdružení jsou samostatné právnické osoby, členy mohou být osoby fyzické i právnické. Vznikají registrací na Ministerstvu vnitra a současně evidencí u Českého statistického úřadu.

Mezi Občanská sdružení patří např. odborové organizace, tělovýchovné jednoty, rybářské spolky dále pak zájmová sdružení. Patří sem i např. Český červený kříž.

Politické strany, politická hnutí

Strany a hnutí jsou dobrovolná sdružení fyzických osob starších 18 let. Podléhají zákonu č. 424/1991 Sb., o sdružení v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů. Hnutí podléhají registraci na Ministerstvu vnitra.

Registrované církve a náboženská hnutí

Registrované církve a náboženská hnutí podléhají zákonu č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církve a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů.

Růžičková uvádí: „Církví a náboženskou společností se rozumí dobrovolné společenství osob s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy, náboženskými obřady a projevy víry, založené za účelem vyznání určité náboženské víry, ať veřejně či soukromě, a zejména s tím spojeného shromažďování, bohoslužby, vyučováním a duchovní služby.“[7]

Církve a náboženské společnosti jsou právnickou osobou vznikající dnem registrace na Ministerstvu kultury ČR.

Nadace

Nadace nebo nadační fond je účelové sdružení majetku, je právnickou osobou zřízenou na základě zákona č..227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších zákonů. Je zřízena za účelem dosahování obecně prospěšných cílů. Nadace i nadační fond ve

[7] RÚŽIČKOVÁ, R., *Neziskové organizace*, s. 16.

svém názvu povinně uvádějí toto označení. Jiné organizace pokud nejsou nadacemi toto označení nesmějí užívat.

Nadaci není dovoleno využít majetek k podnikání. Může pouze majetek pronajmout, nikoliv prodat.

Obecně prospěšné společnosti

Tyto společnosti jsou založeny na základě zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Jsou to právnické osoby založeny ze účelem poskytování obecně prospěšných služeb. Společnosti mohou založit jak fyzické, tak i právnické osoby. Obecně prospěšnou společností může být mateřská školka, léčebna pro dlouhodobě nemocné, různá kina, muzea atd.

Veřejné vysoké školy

Veřejné vysoké školy podléhají zákonu č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů. Vysoké školy jsou právnickou osobou. Vysoké školy jako nevyšší článek vzdělávací soustavy jsou vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti.[8]

Veřejná vysoká škola se zřizuje a zrušuje zákonem. Zákon též stanoví její název a sídlo.[9] Příjmy veřejné vysoké školy jsou zejména ze státního rozpočtu, dotace ze státního rozpočtu. Dále jsou to poplatky spojené se studiem a případné další výnosy a příjmy.

Organizační složky státu

Organizační složky státu podléhají zákonu č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

---

[8] Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů.

[9] Tamtéž.

Tento zákon upravuje způsoby a podmínky hospodaření s majetkem České republiky, vystupování státu v právních vztazích, jakož i postavení, zřizování a zánik organizačních složek státu.[10]

Organizační složka státu není právnickou osobou, je ale účetní jednotkou v souladu se zákonem o účetnictví.

Mezi organizační složky státu řadíme – ministerstva, Ústavní soud, soudy, státní zastupitelství, Nevyšší kontrolní úřad, Kancelář prezidenta republiky, Akademii věd České republiky ...

Organizační složka územního samosprávného celku

Organizační složka územního samosprávného celku má postavení odlišné než organizační složka státu. Vzniká rozhodnutím zastupitelstva, hospodaří jménem zřizovatele, není účetní jednotkou. Má však povinnost vést odděleně účetnictví o příjmech a výdajích svých, i obce. Územní samosprávný celek má ve svém rozpočtu veškeré příjmy a výdaje svých organizačních složek. Jejich rozpočet je součástí rozpočtu zřizovatele.

Vyšší územní samosprávné celky

Zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů[11] označil kraje jako vyšší územní samosprávné celky a obce jako základní územní samosprávné celky. Vytvořil čtrnáct vyšších územních celků – krajů. Hlavní město Praha je postaveno na úroveň kraje.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozdějších předpisů[12], upravuje vlastní práva a pravomoci krajů a rozsah jejich činností. Kraj je veřejnoprávní korporací, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese

---

[10] Zákon č. 210/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupováním v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

[11] Zákon. č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

[12] Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Kraj má vlastní majetek, vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří samostatně v souladu se zákonem podle vlastního rozpočtu.

Příspěvkové organizace

Tyto organizace se řídí zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.[13] Vlastní hospodaření příspěvkových organizací podléhá zákonu č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.[14]

Zřizovatelem příspěvkových organizací je organizační složka státu, kraj nebo obec.

Příspěvková organizace zřízená organizační složkou státu vykonává hlavní činnost definovanou zřizovací listinou nebo zvláštním zákonem, např. zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky ve znění pozdějších předpisů,[15] zákon č. 114/1993 Sb. o Kanceláři prezidenta republiky, ve znění pozdějších předpisů.[16]

Zdroje financování příspěvkových organizací pocházejí z různých zdrojů. Zákon uvádí: „Příspěvková organizace hospodaří s peněžními prostředky získanými hlavní činností a s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu pouze v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem. Dále příspěvková organizace hospodaří s prostředky svých fondů, s prostředky získanými jinou činností, s peněžitými dary od fyzických a právnických osob, s peněžními prostředky poskytnutými ze zahraničí a s peněžními prostředky poskytnutými z rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů, včetně prostředků poskytnutých České republice z rozpočtu Evropské

[13] Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
[14] Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.
[15] Zákon č. 2/1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
[16] Zákon č. 114/1993 Sb., o Kanceláři prezidenta republiky, ve znění pozdějších předpisů.

unie, z finančních mechanismů a přijatých příspěvkovými organizacemi z Národního fondu.“[17]

Příspěvková organizace zřízená územními samosprávními celky, tj. kraji a obcemi, je zcela v kompetenci jejich zastupitelstev. Tyto příspěvkové organizace jsou zapsány v obchodním rejstříku. Zdrojem financování je rozpočet zřizovatele, fondy, vlastní činnost v hlavní nebo doplňkové činnost, dary, dotace z rozpočtu Evropské unie.

Státní fondy

Státní fondy jsou zřízeny dle příslušných zákonů, zapisují se do Obchodního rejstříku a jsou právnickými osobami.

Současný výčet stáních fondů: Státní fond životního prostředí, Státní fond kultury, Státní fond na podporu kinematografie, Stání zemědělský intervenční fond, Fond národního majetku, Pozemkový fond České republiky, Fond dětí a mládeže, Státní fond dopravní infrastruktury, Státní fond rozvoje bydlení.

[17] §53 odst. 1 zák. č. 218/2000Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

2 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

2.1 Základní principy zřízení příspěvkové organizace

Příspěvková organizace je právnická osoba, vzniká (a zaniká) na základě rozhodnutí zřizovatele. Územní samosprávný celek (dále jen ÚSC) může zřídit pouze takové příspěvkové organizace jejichž činnosti a záležitosti spadají do jeho působnosti. Zřizovatel svěřuje příspěvkové organizaci svůj majetek a rovněž vymezuje rozsah vlastnických práv. Toto svěření provádí na základě zřizovací listiny kde jsou stanoveny činnosti související s účelem zřízení, popř. jsou zde stanoveny doplňkové činnosti.

Příspěvková organizace zřízena či založena územně samosprávným celkem má k ÚSC rozpočtový vztah. Tzn., že finanční prostředky z rozpočtu zřizovatele nejsou příspěvkové organizace poskytovány smlouvou podle občanského nebo obchodního práva, ale rozhodnutím zřizovatele o výši příspěvku. Rozpočtový vztah nepodléhá zákonu o veřejné podpoře (zákon č. 215/2002 Sb.) a o veřejných zakázkách (zákon č. 47/2006 Sb.). Hospodaření s finančními prostředky příspěvkové organizace se řídí především zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů[18] (malá rozpočtová pravidla), přičemž poslední úprava byla provedena zákonem č. 477/2008 Sb. Dále se řídí rozhodnutím příslušných orgánů zřizovatele, tj. rady nebo zastupitelstva kraje nebo obce.[19]

[18] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
[19] Srov. MOCKOVČIAKOVÁ, A., *Příspěvkové organizace 2009*, s. 7-8

Finanční hospodaření příspěvkových organizací

Příspěvková organizace používá následující finanční prostředky:

- získané vlastní činností,
- přijaté od zřizovatele (příspěvek na provoz, dotace na investice),
- z hospodářské činnosti,
- sdružené prostředky na základě smluv o sdružení,
- prostředky od státních fondů,
- příspěvky a dary od fyzických a právnických osob,
- s prostředky svých vlastních fondů.[20]

Příspěvková organizace rovněž vytváří peněžní fondy a to:

- rezervní fond,
- investiční fond,
- fond odměn,
- fond kulturních a sociálních potřeb.

Tvorba a použití výše uvedených fondů vyplývá z rozpočtových pravidel. Pouze fond kulturních a sociálních potřeb je řízen samostatnou vyhláškou č. 114/2002 Sb.[21]

2.1.1 Zřízení příspěvkové organizace

Vydání zřizovací listiny příspěvkové organizace

Jestliže se zřizovatel rozhodne zřídit příspěvkovou organizaci, je jeho povinností vydat zřizovací listinu, která musí obsahovat všechny náležitosti uvedené v zákoně. Zákonem vymezený obsah je nutné vnímat jako zákonem stanovené minimum, nikoliv jako možné maximum.[22] Zřizovací listinou přenáší zřizovatel na příspěvkovou organizace svoje povinnosti a část práv k majetku a finanční prostředky z rozpočtu zřizovatele.

---

[20] Srov. STEJSKALOVÁ, I., *Účetnictví příspěvkových organizací*, s. 11.
[21] Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů.
[22] Srov. MOCKOVČIAKOVÁ, A., *Příspěvkové organizace 2009*, s. 19.

Zveřejnění v Ústředním věstníku ČR

Zřizovatel je povinen zveřejnit informace o zřízení (zrušení) příspěvkové organizace, popř. o sloučení příspěvkových organizace v Ústředním věstníku ČR.

Návrh na zápis do obchodního rejstříku

Příspěvková organizace vzniká dnem uvedeným v rozhodnutí zřizovatele a ve schválené zřizovací listině. Zřizovatel je povinen podat návrh na zápis příspěvkové organizace do obchodního rejstříku.

Povinnosti zřizovatele provádět kontrolu hospodaření

Zřizovatel provádí kontrolu hospodaření příspěvkové organizace.

Další povinnosti zřizovatele

- poskytnout příspěvek na provoz,
- schvalovat výši rezervního fondu,
- schvalovat odpisový plán.

Příspěvková organizace je samostatnou právnickou osobou i účetní jednotkou. Organizaci je svěřen majetek ve vlastnictví zřizovatele, o majetku organizace účtuje, provádí účetní odpisy, odpisový plán, který schvaluje zřizovatel, nezakládá změnu vlastníka majetku.

Příspěvková organizace nesmí bez předchozího souhlasu zřizovatele uzavírat smlouvy o půjčce nebo úvěru, pořizovat věci nákupem na splátky, nakupovat akcie či jiné cenné papíry. Příspěvková organizace nesmí vystavovat ani akceptovat směnky ani být směnečný ručitel.

Příspěvková organizace hospodaří podle svého rozpočtu a podle pokynů zřizovatele. Zřizovatel poskytuje organizaci příspěvek na provoz. Může uložit odvod do svého rozpočtu, schvaluje hospodářský výsledek, příděly do fondů (kromě fondu kulturních a sociálních potřeb).

2.1.2 Zrušení příspěvkové organizace

Je-li příspěvková organizace založena na dobu určitou, pak její existence končí datem uvedeným v rozhodnutí zřizovatele o jejím zřízení a ve zřizovací listině.

Je-li příspěvková organizace založena na dobu neurčitou, o jejím zrušení rozhodne zřizovatel.

2.1.3 Předmět činnosti příspěvkové organizace

Předmět činnosti příspěvkové organizace souvisí s účelem jejího zřízení - hlavní činností.

Podle vyhlášky 505/2002 Sb.[23] se výnosy a náklady pro zjištění výsledku hospodaření před zdaněním člení:

- hlavní činnost – veškeré činnosti, pro které vyla příspěvková organizace zřízena zřizovací listinou či zvláštním právním předpisem,
- hospodářskou činnost – činnosti doplňková, vedlejší, podnikatelská, činnosti stanovené zvláštním právním předpisem nebo činnosti stanovené zřizovatelem ve zřizovací listině.

Podle § 23 odst.1 vyhlášky č. 505/2002 Sb.[24] – účetní jednotky jsou povinny ke dni sestavení účetní závěrky sledovat odděleně náklady, výnosy a výsledek hospodaření za hlavní činnosti a náklady, výnosy a výsledek hospodaření za hospodářskou činnost.

Základním předpokladem pro řádný chod příspěvkové organizace je vymezení předmětu činností – hlavní činnosti a její uvedení v zřizovací listině.

---

[23] Vyhláška č. 505/2002 Sb.
[24] § 23 odst. 1 vyhláška č. 505/2002 Sb.

2.1.4 Statutární orgán příspěvkové organizace

Obvykle statutárním orgánem příspěvkové organizace bývá ředitel/ředitelka. Je výhodnější, je-li statutárním orgánem pouze jedna osoba, nikoli kolektivní orgán a to vzhledem k odpovědnosti k hospodaření s prostředky a majetkem zřizovatele.

Jmenování do funkce ředitele organizace nemusí předcházet výběrové řízení, rovněž odvolání z funkce není povinen zřizovatel zdůvodňovat.[25]

Jmenováním se vybraný člověk stává statutárním orgánem organizace, ale též jejím zaměstnancem (pokud již není v pracovním poměru k zaměstnavateli – příspěvkové organizaci). Případným odvoláním z funkce pak jeho pracovněprávní vztah k organizace automaticky nekončí a další postup zaměstnavatele vůči zaměstnanci (odvolanému zřizovatelem z funkce statutárního orgánu) se řídí zákoníkem práce.[26] Osoba jmenovaná do funkce statutárního orgánu se může jmenování vzdát.

Statutární orgán odpovídá za činnosti a hospodaření organizace, odpovídá za vedení účetnictví, vydává vnitřní předpisy, odpovídá na dodržování zákoníku práce a i za určení platového zařazení zaměstnanců.

Samostatná kapitola této práce se zabývá účetnictvím příspěvkových organizací v návaznosti na účetní systém v České republice.

---

[25] Srov. MOCKOVČIAKOVÁ, A., *Příspěvkové organizace 2009*, s. 35.
[26] Tamtéž.

3 ÚČETNÍ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE

3.1 Právní úprava účetnictví

Účetnictví podnikatelů je zmíněno v Obchodním zákoníku, hlava IV, § 39 a 40.[27] Účetnictví jako takové řeší Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb.[28] Tento zákon stanoví v souladu s právem Evropských společenství rozsah a způsob vedení účetnictví a požadavky na jeho průkaznost.[29]

Zákon se vztahuje na právnické osoby, organizační složky státu, fyzické osoby, zahraniční osoby tak, jak to stanoví zákon.

Tento zákon dále stanoví podmínky zjišťování účetních záznamů pro potřeby státu. Zjišťováním účetních záznamů pro potřeby státu se rozumí soubor činností, které směřují ke shromažďování účetních záznamů od vybraných účetních jednotek v centrálním systému účetních informací státu a k sestavení účetních výkazů za Českou republiku. Vybranými účetními jednotkami jsou organizační složky státu, státní fondy podle rozpočtových pravidel, Pozemkový fond České republiky, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, Regionální rady regionů soudržnosti, příspěvkové organizace a zdravotní pojišťovny.[30]

Zjišťování účetních záznamů pro potřeby státu, včetně sestavování účetních výkazů za Českou republiku, provádí Ministerstvo financí, které též spravuje centrální systém účetních informací státu.[31]

Předmětem účetnictví je účtování a aktivech, pasivech, nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Účetní jednotky o těchto skutečnostech účtují podvojnými zápisy a to v účetním období s němž časově i věcně souvisejí. Účetním obdobím je dvanáct bezprostředně po sobě jdoucích měsíců, obvykle se shoduje s kalendářním rokem.

---

[27] hlava IV § 39 a 40 zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník ,.
[28] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
[29] §1, odst. 1 zákon 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
[30] §1, odst. 4 zákon 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
[31] §1, odst. 4 zákon 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví zejména směrnou účtovou osnovu, uspořádání a označování položek účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky, obsahové vymezení těchto závěrek, účetní metody a ostatní podmínky vedení účetnictví stanovené prováděcími právními předpisy.[32]

3.2 Účetnictví vybraných neziskových organizací

Od 1. 1. 2005 upravují účetnictví účetních jednotek, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy, organizačními složkami státu, a dalšími účetními jednotkami, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, následující předpisy:

- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 507/202 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- České účetní standardy pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační složky státu a České účetní standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání.[33]

---

[32] §4, odst. 8 zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
[33] Srov. RŮŽIČKOVÁ, R., *Neziskové organizace*, s. 83.

Neziskové organizace jsou právnickými organizacemi, účetními jednotkami a musí respektovat zákon o účetnictví. Povinně účtují prostřednictvím podvojných zápisů o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv. Dále pak o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření.

Účetní období podle zákona je nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců a shoduje s kalendářním rokem nebo je hospodářským rokem. Hospodářský rok je účetní období, které může začínat pouze prvním dnem jiného měsíce než je leden.

Účetní jednotky jsou povinny dodržovat směrné účetní osnovy, uspořádání a označení položek účetní závěrky, obsahové vymezení těchto závěrek a předepsané účetní metody.

Zákon o účetnictví ukládá účetním jednotkám přednostně vést účetnictví v plném rozsahu. Pro některé vybrané druhy neziskových organizací (§ 9 odst.3 zákona o účetnictví) je možné vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu. Týká se to např. občanských sdružení, církví, obecně prospěšných společností atd.

Povolit vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu může zřizovatel a to jen k prvnímu dni účetního období, následujícího po účetním období v němž vydal rozhodnutí.

Zákon o účetnictví také řeší provádění účetní závěrky. K poslednímu dni účetního období se sestavuje řádná účetní závěrka. V ostatních případech se sestavuje mimořádná účetní závěrka. Mimořádnou účetní závěrku sestavuje organizace k rozvahovému dni a příspěvkové organizace ji sestavují např. při změně zřizovatele. Účetní jednotka může v průběhu účetního období sestavit mezitímní účetní závěrku. Sestavuje ji v jiný den než v rozvahový. Při mezitímní účetní závěrce se neuzavírají účetní knihy a inventarizace se provádí jen za účelem vyjádření ocenění majetku a závazků.

3.3 Předpisy upravující účtování

V roce 2003 byla zrušena platnost vyhlášky 507/2002 Sb. Ovšem po přechodnou dobu roku 2004 ji šlo použít pro vybrané neziskové organizace. Následnou novelizací zákona o účetnictví se hranice posunula až na konec roku 2007 a nakonec byla časová hranice zrušena. Oficiálně je teda vyhláška zrušena, zákon o účetnictví vypustil pojem

jednoduché účetnictví, ale zároveň za jistých podmínek je možné podle ní postupovat i v dalších letech po roce 2008.

Daňová evidence vychází z § 7 zákona o daních z příjmů. Je výslovně platná jen pro fyzické osoby – podnikatele. Nelze směšovat účetnictví s daňovou evidencí. [34]

Vyhláška 505/2002 Sb. je předpis upravující vybraná ustanovení zákona o účetnictví a stanoví pravidla pro vedení účetnictví a to:

- rozsah a způsob sestavování účetní závěrky,
- účetní metody,
- směrnou účetní osnovu,
- uspořádání, označování a obsahové vymezení položek majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv v účetní závěrce,
- uspořádání, označení a obsahové vymezení nákladů a výnosů a výsledků hospodaření v účetní závěrce,
- uspořádání a obsahové vymezení vysvětlujících a doplňujících informací v příloze k účetní závěrce.[35]

Účetní závěrka se sestavuje buď v plném nebo zjednodušeném rozsahu, vždy záleží na zřizovateli v jakém rozsahu metodickým pokynem navrhne vést účetnictví svým organizacím.

Účetní závěrka zahrnuje:

- rozvahu (bilanci) obsahující aktiva a pasiva,
- výkaz zisku a ztrát obsahující náklady a výnosy a výsledek hospodaření,
- příloha obsahující doplňující informace k rozvaze a výkazu zisku a ztráty.

Rozvaha se sestavuje k začátku účetního období, k datu mezitímní závěrky nebo k rozvahovému dni dle jednotlivých syntetických účtů. Na základě vyhlášky č.

[34] Srov. RÚŽIČKOVÁ, R., *Neziskové organizace*, s. 97.
[35] Srov. tamtéž, s. 97.

16/2001 Sb. se četnost zpracování mezitímní závěrky a předání výkazů a přílohy zřizovateli zvýšila a to na čtvrtletní zpracování.

Směrná účetní osnova je uspořádána na účtové třídy, účtové skupiny a syntetické účty. Členění je závazné pro všechny účetní jednotky, včetně číselného označení s výjimkou uvedenou v § 13a zákona o účetnictví. Pro potřeby sestavení závěrky, daňové potřeby nebo potřeby řízení je možno vytvářet k syntetickým účtům účty analytické.

Vyhláška 504/2002 Sb.[36] se týká účetních jednotek u kterých není hlavním předmětem činnosti podnikání, jsou tuzemskými nebo zahraničními právnickými osobami a vztahují se na ně zvláštní právní předpisy. Na územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační složky státu se tato vyhláška nevztahuje.

České účetní standardy pro územní samosprávní celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační složky státu vydalo Ministerstvo financí. Jsou vydány v souladu se zákonem o účetnictví. Cílem je upravit jednotlivé postupy účtování účetních jednotek. Poskytují metodickou pomoc v základních postupech účtování. Sjednocují metody používané účetními jednotkami.

3.4 Účtová osnova

Prokůpková uvádí: „Účtová osnova je vymezena jednotlivými pojmy a obsahem jednotlivých účtových tříd, charakterem, režimem a náplní jednotlivých účtů a jejich užití.“[37]

Účtová osnova je tvořena syntetickými a analytickými účty. Na základě těchto účtů si sestavuje účetní jednotka účtový rozvrh, což je seznam všech účtových tříd, skupin účtů, syntetických a analytických účtů, které daná účetní jednotka skutečně

[36] Vyhláška č. 504/2002 Sb.
[37] PROKŮPKOVÁ, D., *Příspěvkové organizace 2009*, s. 101.

používá a které potřebuje k sestavení účetní závěrky. Účtový rozvrh se sestavuje na dané účetní období a je možné jej doplňovat. Pokud nedochází ke změně účetního rozvrhu k prvnímu dni nového účetního období, může účetní jednotka podle stávajícího účetního rozvrhu postupovat i v následujícím účetním období.[38]

3.5 Účty

Základním třídícím znakem v účetnictví je účet. Tím, že zřídíme účty máme možnost zachytit údaje o hospodaření účetní jednotky.

Základní členění účtů:

- účty rozvahové,
- účty výsledkové.

Účty rozpočtového hospodaření jsou u územních samosprávných celků, státních fondů a organizačních složek státu. Jsou to účty příjmů a výdajů a jsou vykazovány v rozvaze.

Syntetické účty

Syntetické účty zřizuje účetní jednotka podle § 14 zákona a § 25 vyhlášky (vyhláška č.505/2002 Sb.).

Analytické účty

Analytické účty jsou tvořeny v rámci syntetických účtů. Analytické účty si vytváří účetní jednotka sama ovšem bere v úvahu např. členění podle jednotlivých druhů majetku, hmotně odpovědných osob, míst uložení. Dále pak členění závazků dle věřitelů, členění na českou a cizí měnu. U příspěvkových organizací je oddělené sledování nákladů a výnosů u hlavní a hospodářské činnosti. Analytickými účty

[38] Srov. RUBÁKOVÁ, V., *Účetnictví pro úplné začátečníky 2009*, s. 58-59.

členíme syntetické účty dle potřeby zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění, či z důvodů potřeb finančního řízení účetní jednotky nebo podle požadavků externích uživatelů.

Podrozvahové účty

Na podrozvahových účtech se sledují důležité skutečnosti pro posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky. Eviduje se zde např. cizí majetek, ke kterém nemá účetní jednotka vlastnické právo nebo odepsané pohledávky aj.

3.6 Účetní zápisy

Účetní zápisy na jednotlivých účtech v účetních knihách se provádějí způsobem stanoveným v § 12, 13 a 16 zákona o účetnictví.[39]

Účetní zápisy se provádějí k okamžiku uskutečnění účetního případu.

Okamžikem uskutečnění účetního případu je den, ve kterém dojde ke splnění dodávky, vzniku závazku, platbě závazku, vzniku pohledávky, inkasu pohledávky, poskytnutí či přijetí zálohy, zjištění manka či škody, pohybu majetku uvnitř účetní jednotky a k dalším skutečnostem vyplývajícím ze zvláštních právních předpisů nebo z vnitřních poměrů účetní jednotky, které jsou předmětem účetnictví a které v účetní jednotce nastaly. Nebo má účetní jednotka k dispozici potřebné doklady, které tyto skutečnosti dokumentují – např. bankovní výpisy.[40]

Směrná účtová osnova obsahuje účtové třídy, účtové skupiny a syntetické účty. Účtové třídy jsou označeny 0 až 9. Jednotlivé účtové třídy se člení na účtové skupiny, které se označují číslem účtové třídy a číslem účtové skupiny např. účtová skupina 01, 02, 03. Jednotlivé účtové skupiny se člení na syntetické účty, které jsou označeny číslem účtové třídy, účtové skupiny a číslem syntetického účtu např. 012, 013, 018.[41]

---

[39] § 12,13,16 zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
[40] Srov. SVOBODOVÁ, J., *Účtová osnova, České účetní standardy*, s. 140.
[41] Tamtéž, s. 141.

4 ZMĚNY V ÚČETNICTVÍ PLATNÉ OD 1. 1. 2010 PRO PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

Usnesením vlády č.561 ze dne 23. 5. 2007 bylo schváleno od 1. 1. 2010 vytvoření účetnictví státu. Dne 1. ledna 2009 vstoupil v účinnost zákon č. 304/2008 Sb., který mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Tímto zákonem vzniká účetní reforma v oblasti veřejných financí. Tato reforma bude pokračovat i v budoucích letech. Týká se pouze vybraných účetních jednotek. Touto reformou se také přibližuje účetnictví vybraných účetních jednotek účetnictví podnikatelům.

Od 1. 1. 2010 je v platnosti nová vyhláška č. 410/2009 Sb., která nahrazuje stávající vyhlášku č. 505/2002 Sb. Tato vyhláška stanoví vedení účetnictví buď v plném nebo zjednodušeném rozsahu.

K 31. 12. 2009 byly zrušeny České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtovaly podle vyhlášky 505/2002 Sb. Jednalo se o standardy č. 501 – 522. Od 1. 1. 2010 jsou zatím pouze v platnosti 4 standardy a to č. 701 – 704. Kromě toho Ministerstvo financí zveřejnilo na svých webových stránkách i vzorová schémata pro účtování od 1. ledna 2010, která budou postupně aktualizována. Účetní jednotky účtující na základě nové vyhlášky musejí počítat s tím, že v průběhu letošního roku dojde k řadě upřesnění účtování, což bude mít na následek případné přeúčtování účetních případů. Z toho důvodu se také první uzávěrka letošního roku koná až k datu 30. 6. 2010 a nikoliv k datu 31. 3. Vzhledem k mnohým změnám ve směrné účetní osnově byl rovněž vydán Ministerstvem financí převodový můstek pro převod staré účetní osnovy na novou.

Mezi nejvýznamnější změny, které se týkají příspěvkových organizací je ve změně účtování opravných položek, ocenění reálnou hodnotou, závazné účtování na podrozvahových účtech . Především se jedná o účtování podmíněných pohledávek a závazků. Rovněž nastaly změny v oblasti účtování fondů. Fondy účtujeme třídou 4, nikoliv třídou 9, tak jak tomu bylo doposud. Mezi další zásadní změny patří změny v uspořádacích účtech technického zhodnocení.

V případě, že zřizovatel neumožní příspěvkové organizaci účtovat ve zjednodušeném rozsahu musí organizace vést účetnictví v plném rozsahu. To znamená,

mimo jiné, účtovat o opravných položkách, oceňovat reálnou hodnotou a především tvořit výkaz cash flow a přehled o změnách vlastního kapitálu.

Cílem této účetní reformy je zavést účetnictví státu a tím i zajistit dostatek informací o hospodářské situaci státu.

Problematiku zavádění těchto legislativních změn do praxe příspěvkové organizace popisuje další kapitola na příkladu příspěvkové organizace Správy silnic Olomouckého kraje.

5 SRÁVA SILNIC OLOMOUCKÉHO KRAJE

Firma Správa silnic Olomouckého kraje je příspěvkovou organizací se sídlem na ulici Lipenská 120, Olomouc.

Správa silnic Olomouckého kraje je zapsána v obchodním rejstříku, vedeného Krajským soudem v Ostravě oddíl Pr, vložka 100.

Správa silnic Olomoucké kraje je příspěvkovou organizací, jejíž zřizovatelem je Olomoucký kraj.

Organizace vznikla 1. 4. 2002 splynutím následujících příspěvkových organizací:

- Správa a údržba silnic Olomouc, krajská příspěvková organizace,
- Správa a údržba silnic Prostějov, krajská příspěvková organizace,
- Správa a údržba silnic Přerov, krajská příspěvková organizace,
- Správa a údržba silnic Šumperk, krajská příspěvková organizace.

Do funkce ředitele byl jmenován Radou Olomouckého kraje dne 1. 4. 2002 Ing. Drahomír Babnič. V této funkci setrvává dodnes.

5.1 Útvary organizace

Příspěvková organizace je členěna na výkonové útvary, které nevystupují v právních vztazích vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.

Z provozních důvodů jsou prostorově trvale dislokovány tyto výkonné útvary organizace:

- Středisko údržby Olomouc
- Středisko údržby Jih
- Středisko údržby Šumperk
- Středisko – Muzeum silnic ne Vikýřovicích u Šumperka

V následujícím schématu je znázorněna organizační struktura Správy silnic Olomouckého kraje.

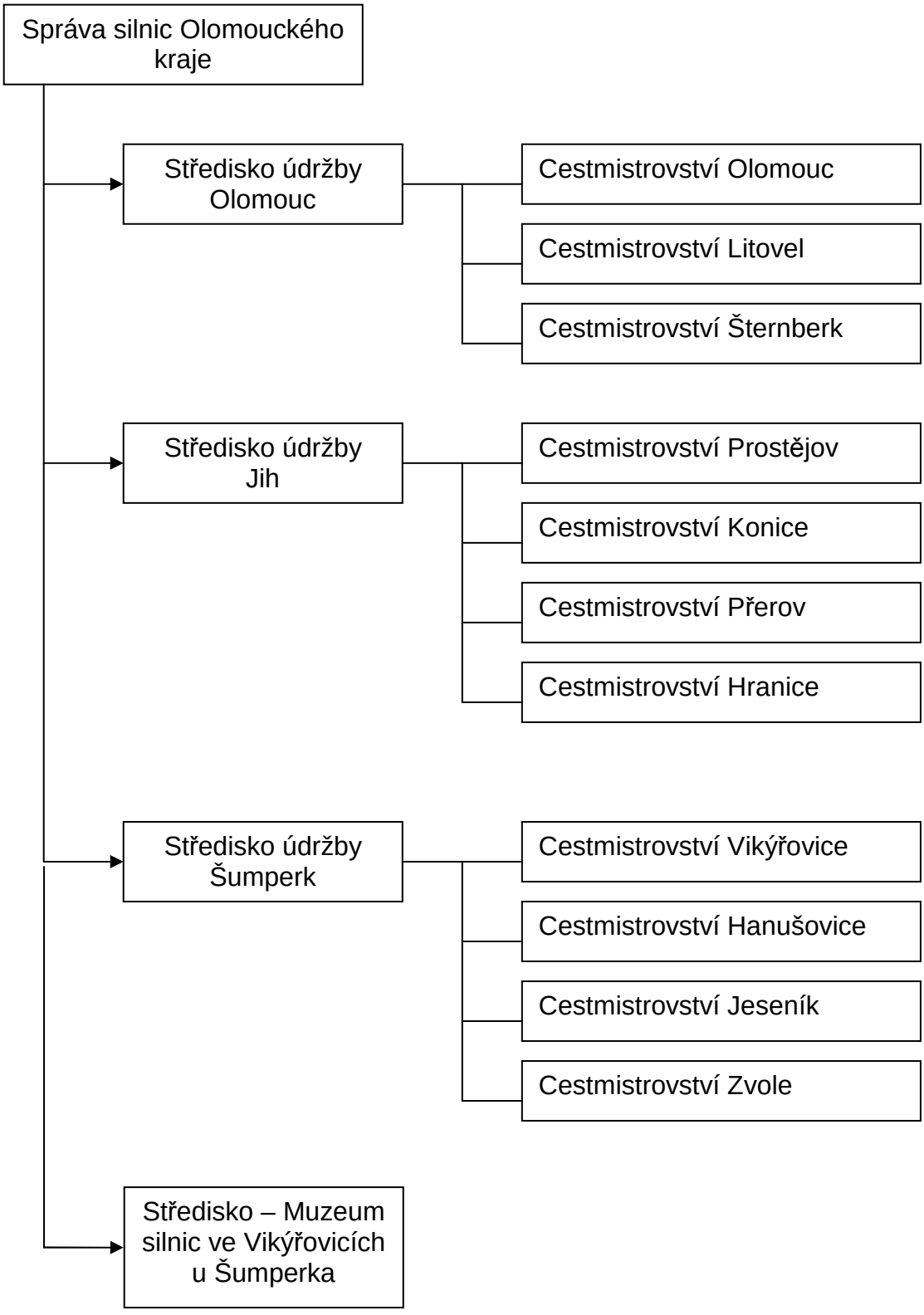

Obr.1 – Organizační struktura organizace

Ředitelství Správy silnic Olomouckého kraje sídlí v Olomouci, ve stejném objektu jako Středisko údržby Olomouc a cestmistrovství Olomouc.

Středisko údržby Olomouc se skládá ze tří cestmistrovství Olomouc, Šternberk a Litovel.

Středisko údržby Jih vzniklo v roce 2004 a to sloučením Střediska údržby Prostějov a Střediska údržby Přerov. V současné době má středisko čtyři cestmistrovství a to v Prostějově, Konici, Přerově a Hranicích.

Středisko údržby Šumperk se skládá od roku 2007 ze čtyř cestmistrovství a to cestmistrovství Vikýřovice, Hanušovice, Jeseník a Zvole.

Muzeum silnic ve Vikýřovicích se skládá z vedoucího muzea silnic a provozního pracovníka. V současné době se provádí rekonstrukce muzea.

Tímto rozmístěním jednotlivých Středisek údržby a jednotlivých cestmistrovství, Správa silnic zajišťuje zabezpečení jak zimní, tak i letní údržby po celém Olomouckém kraji.

5.2 Předmět činnosti

Dle Zřizovací listiny činnost Správy silnic Olomouckého kraje dělíme na hlavní a doplňkovou.

Hlavním účelem a předmětem činnosti příspěvkové organizace je:

- výkon vlastnických práv k silnicím, silničním pozemkům a k ostatnímu majetku Olomouckého kraje v souladu se zřizovací listinou,
- správa a údržba silnic II. a III. tříd ve vlastnictví Olomouckého kraje, jejich součástí a příslušenství,
- investiční činnost na spravovaném majetku.

Jde zejména o tyto činnosti:

- vedení evidence silnic II. a III. třídy,
- zabezpečení prohlídek silnic II. a III. třídy,
- zabezpečení prohlídek mostních objektů na silnicích II. a III. třídy,

- údržba a opravy silnic II. a III. třídy s cílem odstranit závada na sjízdnosti, opotřebení nebo poškození silnic, jejich součástí a příslušenství,
- údržba a opravy mostů na silnicích II. a III. třídy,
- investiční činnosti na spravovaném majetku,
- další činnosti vyplývající z práv a povinností stanovených zákonem č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů a vyhláškou Ministerstva dopravy a spojů ČR č. 104/1997 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích,
- prodej nepotřebného dlouhodobého a oběžného majetku,
- řešení náhrad za omezené užívání nemovitostí a za zřízení věcných břemen,
- pronájmy pozemků za omezené užívání nemovitostí a za zřízené věcných břemen,
- pronájmy pozemků a staveb,
- řešení náhrad za způsobené škody od pojišťoven, právnických a fyzických osob,
- ostatní jinde nespecifikované činnosti (odstraňování překážek silničního provozu, prodej ovoce, dřeva a kovošrotu, vytěžování použitého materiálu apod.

Samostatnou činností příspěvkové organizace je muzeální činnosti v oblasti silničního hospodářství. Jedná se zejména o provádění činnosti sbírkové, badatelské, propagační a publikační.

K lepšímu využití svých hospodářských možností a odborností svých zaměstnanců zřizovatel povolil vykonávat příspěvkové organizace doplňkové činnosti za podmínky, že tato činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a tato činnost je sledována odděleně od hlavní činnosti.[42]

V rámci předmětu hlavní činnosti je prvořadým úkolem Správy silnic Olomouckého kraje je zajištění sjízdnosti silnic v zimním období s ohledem na

[42] Zřizovací listina příspěvkové organizace Olomouckého kraje.

bezpečnost silničního provozu a zabezpečení letní údržby a oprav silnic v rámci finančních možností organizace.

V rámci doplňkové činnosti organizace provádí služby pro stát, obce, firmy i obyvatele. Od 1. 10. 2007 největší podíl na doplňkové činnosti organizace mají práce sjednané s Ministerstvem dopravy ČR na základě Smlouvy o zajištění údržby vybraných silnic I. třídy. Smlouva je sjednána do roku 2013. Pro ostatní subjekty se jedná o menší rozsah prací, především údržba a oprava silničního majetku.

Nejvyšší prioritou organizace je zimní údržba silnic. Dle silničního zákona č. 13/1997 Sb.[43] v platném znění má údržba silnic I. tříd vyšší prioritu než údržba silnic krajských (II. a III. tříd). Dle § 45 prováděcí vyhlášky č. 104/1997 Sb.[44] na silnicích I. tříd by měla bát zajištěna sjízdnost do 3 hodin od výjezdu posypových mechanizmů, na silnicích II. tříd do 6 hodin a na silnicích III. tříd do 12 hodin. Do I. pořadí důležitosti jsou zařazeny všechny silnice I. tříd a vybrané silnice II. tříd. Na silnicích byly provedeny výkony zimní údržby v roce 2009 za 54, 585 mil. Kč.

Celkem v zimním období je udržováno 3 272 km silnic, z toho 694 km dodavatelsky, což představuje 21%.

Práce prováděné při letní údržbě jsou prováděna dle stavu a důležitosti jednotlivých silnic. V neposlední řadě organizace zajišťuje údržbu mostních objektů.[45]

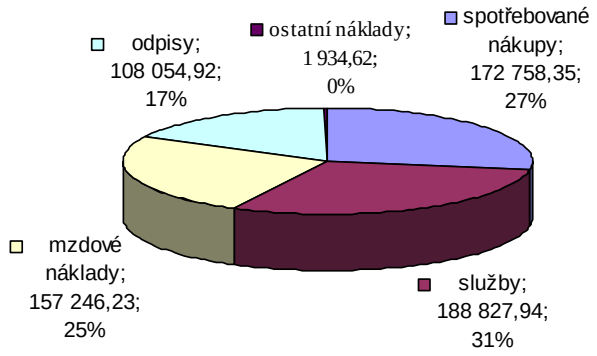

Obr. 2 – Náklady celkem

[43] Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.
[44] § 45 vyhlášky č. 104/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
[45] Srov. Výroční zpráva o činnosti Správy silnic Olomouckého kraje za rok 2009.

Graf ukazuje rozdělení nákladů na spotřební nákupy, služby, mzdové náklady odpisy a ostatní náklady. Ostatní náklady jsou v tak malém množství, že ve výsledném grafu zaujímají 0%.

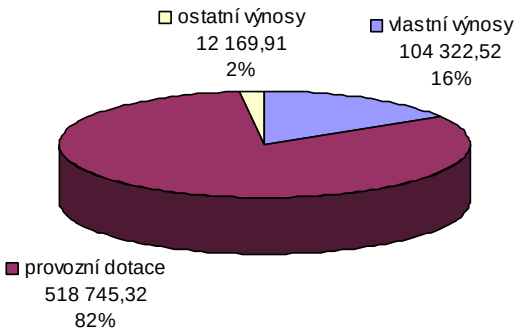

Obr. 3 – Výnosy celkem

Graf rozděluje výnosy na vlastní výnosy, provozní dotace a ostatní výnosy. Je zde zcela patrné, že podíl provozní dotace je největší. Tvoří 82% všech výnosů organizace.

5.3 Zaměstnanci organizace, mzdy

Při vzniku organizace v roce 2002 Správa silnic Olomouckého kraje (dále jen SSOK) zaměstnávala 610 zaměstnanců. V současné době je to cca 465 zaměstnanců, tento stav je optimální pro chod organizace.

SSOK má od svého vzniku objem použitelných mezd usměrňován limitem mzdových prostředků, který je navyšován pouze s ohledem na míru inflace. Od 1. 10. 2005 je část mzdového fondu kryta z výnosů z hospodářské činnosti, souvisejících s údržbou silnic I. tříd. Tento podíl je cca 1/5 mzdových prostředků. Průměrná mzda je v SSOK 20 524,- Kč. Oproti předcházejícímu roku došlo ke zvýšení o 670,- Kč tj. o 3,38%. Mzdový vývoj se organizace snaží regulovat tak, aby byl srovnatelný s průměrnou mzdou v Olomouckém kraji, ovšem ve srovnání s jinými krajskými

organizacemi - Střediska údržby silnic je skutečně vyplácená průměrná mzda Správy silnic Olomouckého kraje za rok 2009 nejnižší v rámci celé ČR.[46]

5.4 Certifikáty řízení jakosti

V roce 2006 Správa silnic Olomouckého kraje získala certifikát jakosti ČSN EN ISO 9001:2001. V listopadu 2009 obhájila firma na základě kladného recertifikačního auditu Certifikát jakosti, který osvědčuje skutečnost, že organizace zavedla a používá systém managementu jakosti v souladu s požadavky ČSN ISO 9001:2009 v oboru správa a údržba silnic. V červnu roku 2009 organizace také získala certifikát v oblasti environmentálního systému dle ČSN EN ISO 14001:2005.

5.5 Odborová organizace

Správa silnic Olomouckého kraje má odborovou organizaci – Sdružení závodních výborů. Každoročně je uzavírána kolektivní smlouva pro celou organizaci. Tato smlouva navazuje na ročně uzavíranou kolektivní smlouvu vyššího stupně, který se uzavírána mezi Odborovým svazem pracovníků dopravy, silničního hospodářství a autoopravárenství Čech a Moravy Sekcí silničního hospodářství a Svazem dopravy České republiky Sekcí silničního hospodářství.

5.6 Finanční prostředky organizace

Správa silnic Olomouckého kraje je příspěvkovou organizací zřízenou Olomouckým krajem. Je závislá na dotací od zřizovatele. Příjmy z doplňkové činnosti by zdaleka nestačily pokrýt náklady organizace.

---

[46] Srov. Výroční zpráva o činnosti Správy silnic Olomouckého kraje za rok 2009.

Organizace čerpá od zřizovatele investiční a neinvestiční příspěvky.

5.6.1 Investiční příspěvky

Jsou to investiční příspěvky do investičního fondu určené na úhradu investičních výdajů. Příspěvek je zpravidla poskytován jednorázově, u velkých akcí může být poskytován postupně podle skutečně vynaložených nákladů.

Organizace hospodaří i s těmito finančními prostředky:

- na úhradu výdajů, které jsou nebo mají být kryty z prostředků Evropské unie, včetně stanoveného podílu státního rozpočtu.
- na úhradu výdajů podle mezinárodních smluv, na základě kterých jsou ČR svěřeny peněžní prostředky z finančního mechanismu EHP Norska.

Investiční prostředky jsou zřizovatelem poskytovány na investiční účet Správy silnic Olomouckého kraje zálohově. Po obdržení dotace je tato záloha vrácena zřizovateli. Zálohy jsou v řádů desítek milionů korun, protože investiční činnost na silnicích II. a III. tříd je značná.

5.6.2 Neinvestiční příspěvky

Neinvestiční příspěvky jsou příspěvky od Územního samosprávného celku a jsou určeny na krytí provozních nákladů. Příspěvky jsou poskytovány měsíčně. Pouze příspěvek na odpisy provozního a silničního majetku je poskytování čtvrtletně.

Neinvestiční příspěvky jsou:

- příspěvek na provoz - příspěvek je určený na krytí běžných provozních výdajů jako je spotřeba energií, spotřeba materiálu, běžné opravy a další běžné výdaje. Příspěvek je poskytován měsíčně ve výši 1/12 schváleného ročního objemu. Příspěvek je poskytován pouze v rámci hlavní činnosti,

- příspěvek na provoz – mzdové náklady - příspěvek je určený na krytí mzdových nákladů. Příspěvek je rovněž poskytován ve výši 1/12 schváleného ročního objemu a je poskytován v rámci hlavní činnosti,

- příspěvek na provoz – odpisy - příspěvek je učený na finanční krytí účetních odpisů, které jsou zdrojem investičního fondu. Příspěvek je poskytován 4x ročně do výše schváleného ročního objemu. Příspěvek je poskytován pouze v rámci hlavní činnosti,

- účelový příspěvek z rozpočtu kraje - jedná se o příspěvek z rozpočtu kraje určený přímo na konkrétní účel např. na opravy nemovitého majetku. Příspěvek je zpravidla poskytován jednorázově v rámci hlavní činnosti.[47]

Neinvestiční příspěvky tvoří hlavní zdroj příjmů organizace.

5.7 Fondy organizace

V souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech organizace zřizuje fondy:

- rezervní fond – hospodaření s tímto fondem se řídí zákonem o rozpočtových pravidlech. Tvorbu fondu ze zlepšeného hospodářského výsledku schvaluje zřizovatel na základě návrhu SSOK,
- fond odměn – hospodaření s fondem se řídí zákonem o rozpočtových pravidlech, tvorbu fondu ze zlepšeného hospodářského výsledku schvaluje zřizovatel na základě návrhu SSOK. Z fondů se hradí případné překročení prostředků na platy,
- investiční fond – hospodaření s fondem se řídí zákonem o rozpočtových pravidlech. Zdrojem fondu jsou odpisy, výnosy z prodeje investičního majetku, investiční dotace, případně dary na investice,

[47] Srov. Zásady řízení příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem.

- fond kulturních a sociálních potřeb – upravuje vyhláška č. 114/2002 Sb.[48] a kolektivní smlouva SSOK.

Finanční prostředky určené na krytí výše uvedených fondů jsou na samostatných bankovních účtech a v účetnictví jsou vedeny na samostatných syntetických a analytických účtech.

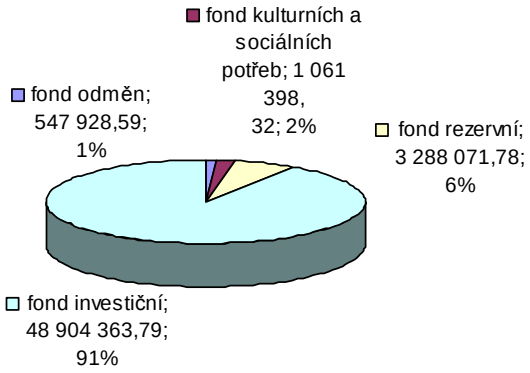

Obr. 4 – Stav fondů k 31. 12. 2009

V grafu je patrné, že největší část tvoří investiční fond. Je to z důvodu provádění investiční činnosti na spravovaném majetku.

[48] Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů.

6 ÚČETNICTVÍ SPRÁVY SILNIC OLOMOUCKÉHO KRAJE

6.1 Finanční účetnictví

Správa silnic Olomouckého kraje (dále jen SSOK) jako účetní jednotka je povinna vést účetnictví správně, úplně, průkazně, srozumitelně, přehledně a způsobem zaručující trvanlivost účetních záznamů tak, jak to stanoví zákon 563/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů,[49] v souladu s vyhláškou 410/2009 Sb.[50] a Českými účetními standardy.

Správa silnic Olomouckého kraje má 4 samostatné účetní okruhy – 3 střediska údržby a ředitelství. Výsledným výstupem je funkční systém SSOK jako celku. SSOK využívá software firmy Soft PC. Od II. pololetí roku 2009 firma přešla na vyšší formu používaného informačního systému. Původní systém pracující v prostředí Windows, byl nahrazen modernější platformou Structured query language (dále jen SQL). Díky tomuto systému pracujícím v reálném čase došlo ke sjednocení a vzájemnému propojení dosud izolovaně fungujících modulů. Tento modul zahrnuje nejen finanční a provozní účetnictví, ale i pořizování prvotních dat v sekci deník, doprava. Celý systém pracuje na základě přístupových práv nadefinovaných superuživatelem. Funkci superuživatele plní účetní na ředitelství.

6.1.1 Divize

Vzhledem k tomu, že na každém Středisku údržby se vede účetnictví, je nutné zachovat správné rozdělení. Nesmí docházet k duplikaci účetních dokladů. Z toho

[49] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
[50] Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

důvodu jsou přiřazena jednotlivých střediskům čísla. Takto rozdělené střediska nazýváme divizemi.

V návaznosti na účetnictví má Správa silnic tyto divize:

- divize 1 – Středisko údržby Olomouc,
- divize 2 –Středisko údržby Jih,
- divize 4 – Středisko údržby Šumperk,
- divize 9 – ředitelství Správy silnic Olomouckého kraje.

Divize 3 zanikla v roce 2004. Jednalo se o Středisko údržby Přerov, ovšem toto středisko se sloučilo se Střediskem údržby Prostějov a vzniklo Středisko údržby Jih a převzalo označení divize 2.

Dle těchto divizí jsou rozděleny i příslušné doklady jednotlivých divizí. Je to z důvodu přehlednosti. Např. u divize 1 – Olomouc jsou všechny druhy dokladů označeny číslem 1. To samé platí i pro ostatní divize. Každá divize má svoji řadu dokladů. Označení druhu dokladů tvoří tři číslice z nichž ta první udává číslo divize a následné označení jsou shodná pro všechny divize. Např. označení finančního dokladu je u divize 1 – 110. U divize 2 – 210 atd. To samé platí i pro ostatní druhy dokladů.

Program SQL je uzpůsoben tak, aby si každá divize mohla pracovat pouze na základě svých nastavených práv. Ale samozřejmě superuživatel může pracovat s programem neomezeně bez ohledu na divizi. Nicméně se nestává pravidlem, že by superuživatel zasahovat do účetnictví jednotlivých divizí bez jejich vědomí.

6.1.2 Vyhotovení závěrky

Správa silnic provádí účetní závěrku každý měsíc, zpravidla k 12-tému dni následujícího měsíce ke kterému se účetní závěrka sestavuje. Zřizovateli se předkládají pouze mezitímní závěrky k 31. 3., 30. 6. a k 30.9. a samozřejmě roční závěrka k 31.12. daného roku. V případě mezitímní účetní závěrky se neuzavírají účetní knihy a ani se neprovádí inventarizace.

Za provedení účetní závěrky jsou odpovědni zaměstnanci Správy silnic Olomouckého kraje a to v té části a do té míry, jak to mají uvedeno v popisu pracovní funkce. Generální odpovědnost má ekonomický náměstek. Způsoby a termíny předložení účetních výkazů stanoví zřizovatel. Účetní výkazy musí potvrdit statutární zástupce Správy silnic Olomouckého kraje, což je ředitel organizace.

6.1.3 Vnitřní předpisy

Vnitřním předpisem pro účetnictví je Směrnice pro oběh účetních dokladů. Tato směrnice tvoří vnitřní předpis pro oběh účetních dokladů, postupy účtování a schvalování příkazcem atd. Je rovněž součástí vnitřního kontrolního systému. Směrnice je závazná pro všechny zaměstnance, kteří přicházejí do styku s účetními doklady.

Druhy účetních dokladů v organizaci

- faktury dodavatelské,
- faktury vydané,
- doklady k účtování o majetku,
- doklady k účtování o mzdách, odvodu sociálního a zdravotního pojištění, daně ze mzdy a srážek ze mzdy,
- doklady při poskytování náhrad výdajů pro pracovních cestách,
- doklady k ostatním platbám,
- bankovní doklady,
- pokladní doklady,
- doklady k účtování o fondu kulturních a sociálních potřeb.[51]

Takto rozděleným účetním dokladům jsou v programu účetnictví přiřazena čísla a to v návaznosti na příslušnou divizi. Např. označení dodavatelských faktur u divize 1 je označené kódem 120. Kód pro označení dodavatelských faktur u divize 2 je tedy

[51] Srov. Směrnice pro oběh účetních dokladů.

kód 220. Vždy první číslice označuje příslušnost dokladu k divizi. Další dvě čísla jsou totožná pro všechny divize.

6.1.4 Klasifikace dokladů

Klasifikace dokladů vyplývá ze zákona a samozřejmě i se směrnice organizace. Směrnice organizace nemůže být v rozporu se zákonem.

Správa silnic se řídí touto klasifikací dokladů:

1. klasifikace podle obsahu účetních dokladů
   - externí - vnější – vznikají ze styku s vnějším okolím
   - interní – vnitřní – jejich vznik vyplývá z vnitřní činnosti

2. klasifikace dokladu podle počtu různých položek
   - jednopoložkové
   - vícepoložkové

3. klasifikace dokladů podle počtu zachycených operací
   - jednotlivé
   - sběrné

Mezi externí účetní doklady řadíme přijaté či vydané faktury, bankovní výpisy apod. K interním řadíme příjemky, výdejky dále pak např. proúčtování účetních operací mezi jednotlivými středisky. Interní účetní doklady vyplývají z vnitřní činnosti organizace.

Dále dle klasifikace jsou v organizaci doklady zachycující jednotlivě operace realizované v průběhu jednoho dne. Oproti tomu stojí doklady sběrné. Tyto doklady zachycují několik homogenních operací jako např. se jedná zaúčtování pohybů ve skladech. Tento účetní doklad se importuje do finančního účetnictví vždy ke konci

příslušného měsíce. Veškeré operace probíhající na skladových účtech jsou importovány jedním sběrným dokladem a to najednou za celý měsíc.[52]

6.1.5 Účtová osnova Správy silnic Olomouckého kraje

Organizace má povinnost dle zákona o účetnictví dodržovat směrnou účetní osnovu. Organizace sestavuje účetní rozvrh, v němž jsou uvedeny syntetické účty podle směrné účetní osnovy náležící příspěvkovým organizacím. Účtový rozvrh obsahuje i analytické účty v potřebném rozsahu a členění, aby sloužil k nejlepšímu zachycení ekonomických jevů. Účtový rozvrh musí být také v souladu s obecně závaznými předpisy (o dani z příjmů, o rozpočtových pravidlech). Účtový rozvrh je možné doplňovat i v průběhu účetního období a to v souvislosti s potřebami organizace. Dochází tak prostřednictvím dodatku k účetní osnově schváleného ekonomickým náměstkem organizace.

V rámci vytvoření analytických účtů je organizováno vnitropodnikové účetnictví a to v samostatném účetním okruhu Správy silnic Olomouckého kraje, viz další kapitola.

Účtová osnova je tvořena těmito třídami:

Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek

Účtová třída 1 – Zásoby

Účtová třída 2 – Účty rozpočtového hospodaření, krátkodobý finanční majetek a krátkodobé úvěry a půjčky

Účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy

Účtová třída 4 – Jmění, fondy, výsledek hospodaření, rezervy, dlouhodobé závazky a pohledávky, závěrečné účty a zvláštní zúčtování

Účtová třída 5 – Náklady

Účtová třída 6 –Výnosy

Účtová třída 7,8 – Vnitroorganizační účetnictví

Účtová třída 9 – Podrozvahové účty

---

[52] Srov. Směrnice pro oběh účetních dokladů.

Účtová osnova Správy silnic Olomouckého kraje je velmi obsáhlá a proto nelze se věnovat celé účtové osnově. Z toho důvodu se budeme věnovat pouze její malé části. Namátkově jsou vybrány jen některé analytické účty zachycující účtování materiálu.

Tab. 1 – Účtování pořízení materiálu

účet pořízení materiálu (dále jen PM)	**název účtu**
111.12	PM-drtě, štěrky
111.13	PM-drť balená
111.14	PM-drť vytěžená
111.15	PM-směrové sloupky, svodidla
111.22	PM-drť zimní posyp
111.25	PM-pohon.hmota- nafta, benzín
111.46	PM-náhradní díly
111.47	PM-chemický posypový materiál

Tab. 2 – Účtování materiálu na skladě

účet materiál na skladě (dále jen MnaS)	**název účtu**
112.12	MnaS-drtě, štěrky
112.13	MnaS-drť balená
112.14	MnaS-drť vytěžená
112.15	MnaS-směrové sloupky,svodidla
112.22	MnaS-drť zimní posyp
112.25	MnaS-pohon.hmota- nafta, benzín
112.46	MnaS-náhradní díly
112.47	MnaS-chemický posypový materiál

Tab. 3 – Účtování spotřeby materiálu

účet spotřeba materiálu (dále jen SM)	**název účtu**
501.12	SM-drtě, štěrky
501.13	SM-drť balená
501.14	SM-drť vytěžená
501.15	SM-směrové sloupky,svodidla
501.22	SM-drť zimní posyp
501.25	SM-pohon.hmota- nafta, benzín
501.46	SM-náhradní díly
501.47	SM-chemický posypový materiál

Z výše uvedených tabulek je jasně patrná provázanost jednotlivých účtů. Analytickou evidencí jsou označeny účty, které symbolizují jeden a tentýž materiál. Syntetickými účty je rozděleno zaúčtování jeho pořízení, dále pak převzetí na sklad a následná spotřeba tohoto materiálu. Tyto analytické účty samozřejmě korespondují také s označením symbolů materiálu ve skladě. Nejpatrnější je tato provázanost vidět právě na označení materiálu, který potřebuje organizace pro svoji činnost.

Samozřejmě, že analytická evidence je i u ostatních syntetických účtů. V účtové osnově se také využívá oddílů, nicméně ty se používají v menší míře a jen pro specifikaci analytických účtů v návaznosti na potřeby jednotlivých divizí, případně organizačních středisek v rámci těchto divizí.

Spotřeba materiálu samozřejmě prolíná i do vnitropodnikového účetnictví, kde je tato spotřeba vidět v kalkulačním vzorci (viz kapitola 6.2.6).

6.2 Vnitropodnikové účetnictví

Pro řízení příspěvkové organizace nestačí pouze výstupy z finančního účetnictví. Z tohoto důvodu má organizace i účetnictví vnitropodnikové, kde jsou podrobnější informace o hospodárném a účelném vynakládání prostředků na provoz. Vnitropodnikové účetnictví umožňuje sledovat náklady účtované v účtové třídě 5 a výnosy účtované v třídě 6 v podrobné analytice, až na jednotlivé činnosti, které tyto organizace provozují.

Obě složky účetnictví, jak finanční i vnitropodnikové, tvoří celek. Vnitropodnikové účetnictví musí zachovávat vazbu na finanční účetnictví. Náklady účtované ve třídě 5 a výnosy účtované ve třídy 6 se zúčtují na jednotlivá nákladová střediska. Účetním obdobím je 1 rok.

Tato provázanost je patrná při samotném účtování jednotlivých dokladů ve finančním účetnictví. V případě, že účtujeme na účet třídy 5 případně třídy 6, musíme rovněž vyplnit číselné kódy nákladového střediska, způsobu realizaci, místa realizace a rovněž i číselný kód jmenovitého úkolu (popisu číselných kódů jsou věnovány další kapitoly).

Provázanost platí rovněž i obráceně, nicméně při zadávání číselných kódů, které spadají do vnitropodnikového účetnictví se nevyžaduje zadávání finančního účtu.

Návaznost je zřejmá v okamžiku kdy v sestavách ve vnitropodnikovém účetnictví dokážeme rozpoznat jakým dokladem z finančního účetnictví je tvořeno jaké nákladové středisko.[53]

6.2.1 Nákladová střediska

Pro sledování nákladů, výnosů a výkonů jsou činnosti rozděleny do následujících nákladových středisek (dále jen NS):

- hlavní činnosti,
- doplňkové činnosti,
- pomocné činnosti,
- režie.

Dále se ekonomická činnost dělí dle organizačních středisek. Jednotlivá střediska jsou organizační útvary jednotlivých divizí. Náklady a výnosy v účetnictví se dají sledovat za jednotlivá OS nebo za divizi, samozřejmě i za celou organizaci. Viz kapitola 6.2.4.

Přehled číselníků ve vnitropodnikovém účetnictví s jehož pomocí sledujeme náklady a výnosy na jednotlivé činnosti Správy silnic Olomouckého kraje.

Nákladová střediska

Nákladová střediska označují specifikaci činnosti prováděných prací. např. NS 55110 označuje činnost čištění propustku. Dále pak NS 12339 je kód pro označení odstranění sněhu traktorovou radlicí na silnicích I.tříd. Tento číselník definuje kódy pro veškeré činnosti organizace.

[53] Srov. Metodika vedení vnitroorganizačního účetnictví.

Struktura číselného kódu NS

X X X X X

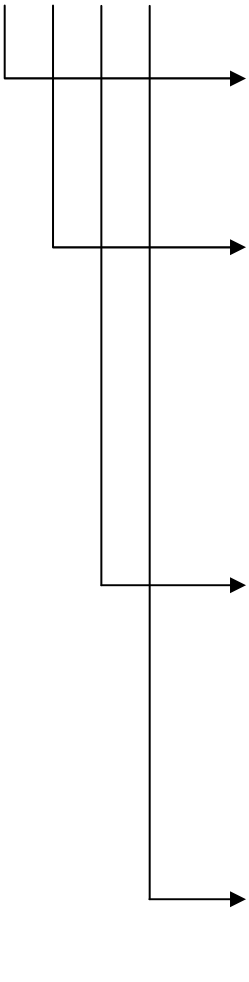

Třída nákladového střediska

0XX pomocná činnost

1XX až 9XX hlavní činnost

Skupina nákladového střediska

01X až 03X pomocná činnost

08X režie

11X až 91X hlavní činnost – silniční síť

92X až 98X hlavní činnost – ostatní

99X doplňková činnost

Nákladové středisko

010 až 039 pomocná činnost

081 a 083 režie

111 až 919 hlavní činnost – silniční síť

921 až 989 hlavní činnost – ostatní

991 až 999 doplňková činnost

Položka nákladového střediska

XXX 00 až 99

Obr. 5 – Struktura číselného kódu

Tento pětimístný kód nám charakterizuje činnosti a dělí je na hlavní, pomocné a doplňkové.

Hlavní činnosti - silniční síť

NS	**Název**
1XX	zajištění sjízdnosti v zimním
2XX	vozovky
3XX	dopravní značení
4XX	bezpečnostní zařízení a vybavení
5XX	silniční těleso a odvodnění

6XX mosty

7XX ostatní silniční objekty

8XX sadovnictví

91X správní činnost

Výše uvedené schéma uvádí hlavní rozdělení nákladových středisek. Obsahem těchto nákladových středisek jsou základní činnosti spojené s realizací správy I. až III. tříd. Sledování nákladů a výkonů se provádí u NS v intervalu 11110 až 91999, tzn. v rozsahu 5-ti pozic dle platného číselníku nákladových středisek vydávaného organizací s aktuální platností. Pro podrobnější sledování můžeme využít číselníku jmenovitých úkolů.

Pro přiblížení uvádíme několik NS z číselníku organizace:

11222 chemický posyp

11233 chemický posyp s pluhováním

20100 zabezpečení silničního provozu

20197 neodkladné zásahy

Nákladová střediska lze použít pouze pro činnosti ke kterým byly vytvořeny, nelze je zaměnit.

Následující schéma popisuje NS hlavní činnosti, nicméně tato činnost přímo nesouvisí s prováděnou prací přímo na vozovkách.

Hlavní činnost – ostatní:

1) 92X - specifické činnosti – skupina NS s podílem režie
   - důlní, ekologické, živelné škody …
2) 93X - rozpočtové výnosy a náklady – skupina NS bez podílu režie
   - provozní dotace, odpisy sil. majetku, matematický zbytek režie
3) 94X - aktivace – skupina NS s podílem režie
   - aktivace materiálu, dlouhodobého hmotného majetku, vnitroorganizačních služeb

4) 95X - výnosy, tržby a náklady – skupina NS bez podílu režie
    - přijaté úroky z běžných účtů, poplatky za vedení účtů, prodej nepotřebného materiálu ze skladu, přijaté pokuty a úroky z prodlení …
5) 96X - výnosy, tržby a náklady – skupina NS s podílem režie
    - ostatní prostředky, náhrady škod, prodej ovoce, dřeva, kovošrotu …
6) 97X - ostatní hlavní činnost – skupina NS bez podílu režie
    - inventurní přebytky, daň z příjmů

Obsahem těchto nákladových středisek jsou činnosti realizované mimo silniční síť v rámci hlavní činnosti organizace. Sledování nákladů a výkonů se provádí u NS v intervalu 92100 až 98999, tzn. v rozsahu 5-ti pozic dle platného číselníku nákladových středisek vydávaného organizací s aktuální platností. Pro podrobnější sledování můžeme využít číselníku jmenovitých úkolů.

Pro přiblížení uvádíme NS z číselníku organizace:

93200 provozní dotace z rozpočtu Územně samosprávného celku
95400 poplatky za vedení účtů
95500 přijaté pokuty a úroky z prodlení
96700 náhrady za omezené užívání nemovitostí
96710 náhrady za věcná břemena

Tyto nákladová střediska se používají při kontaci ve finančním účetnictví. Nastavení programu vyžaduje při účtování na nákladových nebo výnosových účtech doplnění NS a tím jasné specifikování činnosti.

Další činností organizace je činnost doplňková. Ta má samozřejmě také svá nákladová střediska.

Doplňková činnost

NS	**Název**
999	opravárenství pro cizí – skupina NS s podílem režie
992	doprava pro cizí – skupina NS s podílem režie
993	mechanizace pro cizí – skupina NS s podílem režie

994 práce pro cizí – skupina NS s podílem režie
995 ostatní náklady a výnosy dopl. činnosti s podílem režie
996 prodej aktivovaného materiálu ze skladu – skupina NS bez podílu režie
997 ostatní náklady a výnosy dopl. činnosti bez podílu režie
998 ostatní daně a poplatky – skupina NS bez podílu režie
999 daň z příjmů doplňkové činnosti – skupina NS bez podílu režie

Obsahem těchto nákladových středisek jsou činnosti realizované pro jiné subjekty v rámci doplňkové činnosti organizace. Sledování nákladů a výkonů se provádí u NS v intervalu 99100 až 99999, tzn. v rozsahu 5-ti pozic dle platného číselníku nákladových středisek vydávaného organizací s aktuální platností. Pro podrobnější sledování můžeme využít číselníku jmenovitých úkolů.

Pro přiblížení uvádíme NS z číselníku organizace:

99100 opravárenství pro cizí
99200 doprava pro cizí
99300 mechanizmy pro cizí
99400 práce pro cizí

Pomocná činnost

01X opravárenství – měrná jednotka je 1 hodina
02X doprava – měrná jednotka je 1 km
03X mechanizace – měrná jednotka je 1 strojhodina

Obsahem těchto nákladových středisek jsou činnosti nezbytné pro plnění výkonů v hlavní a doplňkové činnosti organizace. Sledování nákladů a výkonů se provádí u NS v intervalu 01000 až 03999, tzn. v rozsahu 5-ti pozic dle platného číselníku nákladových středisek vydávaného organizací s aktuální platností. V rámci jedné technologické skupiny může být počet vozidel, mechanizmů či přístrojů od 1 do 9999.

Středisko opravárenství zajišťuje prohlídky, běžnou údržbu a opravy. Doprava zajišťuje činnosti a provozuschopnost vlastní nákladní i osobní dopravy. Středisko mechanizace zajišťuje činnost a provozuschopnost strojního vybavení. Náklady těchto středisek se sledují podle jednotlivých technologických skupin. V rámci každé

technologické skupiny lze sledovat náklady až na jednotlivá zařízení, přístroje, vozidla, stroje.

Pro přiblížení uvádíme NS z číselníku organizace:

02500 speciální vozidla
02600 lehká nákladní vozidla
02700 přívěsy
02720 podvalníky pod válečky
02780 radlice a pluhy
02800 osobní automobily
02900 dodávkové automobily
03800 traktory
03810 traktorové sekačky travních porostů
03870 traktorové radlice

Režie

081 režie celopodniková
083 režie středisková

Obsahem těchto dvou nákladových středisek jsou činnosti související s vytvářením všeobecných podmínek pro plnění základních výkonů, řízení a správy organizace. Sledování nákladů se provádí u NS v intervalech 08100 a 08199 a 08300 až 08399 tzn. v rozsahu 5-ti pozic dle platného číselníku nákladových středisek vydávaného organizací s aktuální platností. Pro podrobnější sledování můžeme využít číselníku jmenovitých úkolů.

Obsahem NS – režie celopodniková jsou činnosti související se správou a řízením organizace. Na toto NS kontuje pouze divize 9.

Obsahem NS – režie středisková jsou činnosti související s vytvářením podmínek pro realizace základních výkonů organizačního střediska. Tyto výkony nemůžeme jednoznačně směřovat na konkrétní NS. Na toto NS kontují divize 1, 2, 4.

6.2.2 Způsoby realizace

Tento číselný kód má jednu pozici a označuje způsob realizace (dále jen ZR) nákladového střediska. V účetnictví takto označujeme, zda byla práce provedena zaměstnanci – vlastními pracovníci nebo zda práce byla provedena cizími pracovníky, či-li dodavatelsky.

Číselník ZR:

0 – vlastními pracovníky – takto se označují činnosti a výkony, které jsou zabezpečeny vlastními pracovníky organizace

9 - zhotovitelky – takto se označují dodávky prací a služeb prováděné na základě uzavřených smluv se zhotovitelem. Jedná se o práce prováděné při letní i zimní údržbě a dále opravy silničního majetku.

Toto rozdělení je nutné dodržovat a to z důvodu specifikace způsobu realizace. Vzhledem ke skutečnosti, že řada prací je dělána dodavatelsky, je nutné toto oddělit od nákladů, které vznikají organizaci prací jejich vlastních zaměstnanců.

Kód ZR se uvádí zejména u dodavatelských faktur ve finančním účetnictví a následně ve vnitropodnikovém účetnictví při zadávání výkonů. Toto představuje doplnění množství tun, případně kilometrů do vnitropodnikového účetnictví a to z důvodů přehlednosti a úplnosti dat. V případě, že nejsou do evidenci doplněny fakturované výkony nelze v sestavách vysledovat jaké množství práce bylo za danou cenu provedeno.

6.2.3 Místa realizace

Označení místa realizace (dále jen MR) definuje skutečné označení třídy silnice nutné pro přesné sledování nákladů.

Číselník MR:

MR 0 – bez rozlišení – je určeno pro sledování nákladů a výkonů na nákladovém středisku režie

MR 1 – silnice I. třídy – je určeno pro sledování nákladů a výkonů na silnicích I. třídy

MR 2;3 – silnice II. a III. třídy – je určeno pro sledování nákladů a výkonů na silnicích II. a III. třídy

MR 4 – silnice II. a III. třídy – je určeno pro sledování nákladů a výkonů při odstraňování škod na silnicích II. a III. třídy

MR 8 – silnice I. třídy – je určeno pro sledování nákladů a výkonů při odstraňování škod na silnicích I. třídy

MR 9 – využívá organizace dle svých potřeb

Ve shora uvedeném číselníku je patrné, že označení míst realizace je v evidenci více, než je ve skutečnosti. Toto rozlišení je nutné pro správné členění nákladů. Při použití MR 0 je jedná o režijní náklady, které vznikly organizaci. MR 4 je důležité pro snadnější evidenci škod. V případě, že by se škody dávaly dle skutečné třídy silnice bylo by toto značně nepřehledné. Proto je vhodnější označení MR 4. Přesnější specifikaci dopravní nehody řešíme pomocí jmenovitého úkolu (viz kapitola 6.2.5.) MR 8 je využíváno pro označení odstranění škod na silnicích I. tříd. Tyto náklady jsou dále fakturovány jako komunikační závady na Ředitelství silnic a dálnic. MR 9 je může např. využít při změně ceníku nákladových středisek u prací na I. třídách a to z důvodu změny smlouvy – změny ceníku prací. Toto MR se využívá pouze na přechodnou dobu. Zpravidla při doběhnutí stávajícího účetního období.

6.2.4 Organizační střediska

Číselník organizačních středisek (dále jen OS) slouží pro specifikaci střediska provádějícího práci.

Číselník OS:

Číselník tvoří dvě pozice

- první pozici lze využít pro členění dle jednotlivých divizí,
- druhou pozici lze využít pro členění v rámci divizí na jednotlivá cestmistrovství.

Správa silnic Olomouckého kraje má 4 divize, což jsou střediska údržby. Tyto střediska údržby jdou dále členěna na jednotlivá cestmistrovství viz schéma str. 30.

Např. Středisko údržby Jih je divize 2. Tato divize se dále dělí na cestmistrovství Prostějov - OS 21, cestmistrovství Konice - OS 22, cestmistrovství Přerov OS - 24 a cestmistrovství Hranice OS - 25. Ovšem v rámci Střediska údržby = divize 2 jsou i jiná organizační střediska, která nejsou cestmistrovstvými, nicméně jejich diverzifikace je nutná. Je to označení Správy střediska (OS 20) a dále pak označení Technicko-správního úseku (OS 26) a Dopravy (OS 27). Stejným principem jsou rozdělena i ostatní Střediska údržby Správy silnic Olomouckého kraje. Ředitelství používá OS 90, protože není dále členěno.

Při kontaci jak ve finančním i vnitropodnikovém účetnictví je nutné vyplnit OS. Tímto členěním se sledují náklady jak na jednotlivých střediscích, tak lze i sledovat jaké středisko dělalo práci pro ostatní střediska v rámci zabezpečení jak zimní tak i letní údržby.

6.2.5 Jmenovité úkoly

Číselník jmenovitých úkolů (dále jen JU) slouží k detailnímu specifikování činností. Samozřejmě i tento číselník má návaznost na příslušnou divizi a rovněž jeho důležitost spočívá v přímém rozdělní na režie a ostatní.

Tento kód si organizace stanoví sama dle svých potřeb a to v intervalu 0000 až 9999. Ovšem ve skutečnosti tento kód má míst pět a to z důvodu, že první číslo označuje zda se jedná o režijní náklady či nikoliv. JU začínající 0 jsou určeny pro NS režie – pouze pro toto NS. Označení 1-9 na prvním místě kódu slouží k rozdělení dle potřeb organizace. Hlavní činnosti začíná číslem 1, dále pak jedná-li se o označení dopravní nehody na I. třídách, tak tento kód začíná číslem 3. Rovněž se JU využívá při členění jednotlivých investičních akcí. Zajištění přesné evidence na jednotlivé investiční akce není prováděno analytickou evidencí, nýbrž právě rozdělením pomocí JU a to tak, že tyto akce začínají číslem 8 a dále jsou členěna dle potřeby.

JU pro I. třídy mají na první a druhé pozici označení konkrétní vozovky I. třídy např. 35 a třetí a čtvrtou pozici lze využít pro číslování akcí na konkrétní silnici I. třídy. Ostatní JU pro sledování ostatních nákladů a výkonů začínají 1XXX.

6.2.6 Kalkulační vzorec

K oceněné výkonů ve vnitropodnikovém účetnictví slouží kalkulační vzorec. Je jednotný pro všechna nákladová střediska (tj. hlavní, doplňkové, pomocné a režijní činnosti) a zahrnuje prvotní i druhotné náklady organizace.

Prvotní náklady jsou veškeré externí náklady – finančně vyjádřená spotřeba. Tyto náklady jsou čerpány z finančního účetnictví.

Druhotné náklady jsou náklady, které vznikají ze vzájemných vnitroorganizačních vztahů.

Položky kalkulačního vzorce (dále jen KP)

KP 1 – materiál
KP 2 – mzdy a zákonné sociální pojištění
KP 3 – provoz vozidel a mechanizmů
KP 4 – odpisy
KP 5 – základna pro rozúčtování režie – součet KP 2 + KP 3
KP 6 – ostatní přímé náklady
KP 7 – režie středisková
KP 8 – režie celopodniková
KP 9 – náklady celkem – součet položek KP 1 + KP 2 + KP 3 + KP 4 + KP 6 + KP 7 + KP 8

ad KP 1. materiál
náplní této položky je materiál v pořizovací ceně, včetně DPH, přímo spotřebovaným příslušným NS. Pořizovací cenou materiálu rozumíme cenu materiálu včetně nákladů s jeho pořízením související – přeprava, pojistné, clo atd.,

ad KP 2. mzdy a zákonné sociální pojištění
náplní této položky je hrubá mzda, sociální a zdravotní pojištění hrazené organizací. Položka obsahuje prvotní náklady tj. přímo zúčtované dle odpracovaných hodin pracovníků příslušného NS a dále druhotné náklady, tj. podíl mezd zúčtovaný z NS pomocné činnosti v rámci vnitroorganizačních převodů,

ad KP 3. provoz vozidel a mechanizmů
náplní této položky jsou materiálové náklady na provoz vozidel, mechanizmů a dílenského zařízení včetně nákladů na jejich opravy a údržbu. Tato položka obsahuje pouze druhotné náklady, tj. podíl materiálových nákladů zúčtovaných z NS pomocné činnosti v rámci vnitropodnikových služeb,

ad KP 4. odpisy
náplní této položky jsou náklady na účetní odpisy dlouhodobého majetku (hmotného i nehmotného),

ad KP 5. základna
slouží pro rozúčtování režie, jedná se o součet položek č. 2 a 3,

ad KP 6. ostatní přímé náklady
náplní této položky jsou náklady a výkony a služby dle došlých externích faktur a jiné ostatní přímé náklady,

ad KP 7. režie středisková
náplní této položky je podíl střediskové režie zúčtovaný jako druhotné náklady na příslušné NS v rámci vnitroorganizačních převodů,

ad KP 8. režie celopodniková
náplní této položky je podíl celopodnikové režie zúčtovaný jako druhotné náklady na příslušné NS v rámci vnitroorganizačních převodů,

ad KP 9. náklady celkem
náplní této položky je součet jednotlivých položek, vyjma položky 5,

Položky kalkulačního vzorce se vyplňují do číselníku nákladových středisek. Zde je také rozdělení ocenění výkonů (viz další kapitola).

Ve vnitropodnikovém účetnictví lze vysledovat z jakých kalkulačních položek se skládají vlastní náklady. Nejlépe je to vidět v sestavě Rozbor prvotních a druhotných nákladů. Z této sestavy můžeme vyčíst řadu informací.

Následující sestava popisuje členění nákladů dle jednotlivých kalkulačních položek za nákladové středisko 55110 – propustek čištění. Lze zde vyčíst, že tyto náklady byly vytvořeny vlastními pracovníky, což dokládá ZR 0. Označení OS 24 nám vysvětluje, které středisko práci provedlo. JU začínající kódem 1 charakterizuje hlavní činnost a dále charakterizuje hlavní činnost divize 2.
Ve žlutě označeném poli jsou vidět náklady za jednotlivé kalkulační položky. Tyto položky jsou níže rozepsány. Sestava se dělí na prvotní náklady z finančního účetnictví a druhotné náklady z vnitropodnikového účetnictví.

Z nákladů z finančního účetnictví můžeme vyčíst následující informace:

- na konkrétní výše uvedené nákladové středisko připadají z finančního účetnictví pouze mzdové náklady. Tyto náklady nám tvoří část kalkulační položky KP 2 – mzdy. Je zde vidět konkrétní číslo dokladu, kterým byla zaúčtována alikvotní část mezd, sociálního a zdravotního pojištění připadajícího na toto konkrétní nákladové středisko. Dále z toho poznáme, že se jedná o pracovníka střediska divize 2 (doklady začínají číslicí 2). Samozřejmě se zde vidět i datum vzniku nákladů.

Z druhotných nákladů v tomto konkrétním případě lze vyčíst:

- v zeleně označeném poli vozidlo či mechanizaci, která se využila při tomto nákladovém středisku. Druh dokladu 299 označuje, že data pocházejí ze střediskového deníku – doprava a označují konkrétní vozidlo a mechanizaci a počet využitých technických jednotek. Dále jsou zde uvedeny náklady připadající na jednotlivé kalkulační položky. Jsou to KP2, KP3, KP4, KP6.

Celkové vlastní náklady připadající na konkrétní akci hlavní činnosti, NS 55110 propustek – čištění, prováděnou na silnici III. třídy (MR 3) jsou v modře označených polích. K prvotním a druhotným nákladům musíme připočíst alikvotní díl režie střediskové (režie divize 2) a alikvotní díl režie podnikové. Podniková režie jsou náklady vznikající činností divize 9 – ředitelství. Rozpouštění režijních nákladů zajišťuje program.

Sestava Rozbor prvotních a druhotných nákladů jde vyhotovit za jakékoliv nákladové středisko, na které byla provedena kontace. Stejný rozbor můžeme využít i při sledování nákladů na konkrétní vozidlo či mechanizaci. Princip je pořád stejný.

Správa silnic Olomouckého kraje, přísp. organizace, Olomouc

PC 20. Rozbor prvotních a druhotných nákladů

Náklady na **NS: 55110** **propustek-čištění** **ZR: 0** **MR: 3** **OS: 24** **JU: 12000**

Materiál	Mzdy	Provoz	Odpisy	OPN	Režie OS	Režie podn.	Vlastní náklady
0,00	**4 667,31**	**3 679,92**	**161,60**	**1 017,93**	**4 570,84**	**503,80**	**14 601,40**

PRVOTNÍ NÁKLADY Z FINANČNÍHO ÚČETNICTVÍ

Datum dokladu	Druh dokladu	Číslo dokladu	KP	SUAU	NS	ZR	MR	OS	JU	Částka MD
31.03.2010	271	271100006	2	5211000	55110	0	3	24	12000	2 144,74
31.03.2010	271	271100006	2	5241000	55110	0	3	24	12000	537,33
31.03.2010	271	271100006	2	5242000	55110	0	3	24	12000	193,45
		Celkem KP:	**2**							**2 875,52**

DRUHOTNÉ NÁKLADY VNITRO PŘEVODŮ

Datum dokladu	Druh dokladu	Číslo dokladu	NSD	OSD	JUD	Počet TJ	KP2	KP3	KP4	KP6	Částka MD
31.03.2010	299	18	2600	24	2018	30,00	21,93	121,48	159,13	64,18	366,69
31.03.2010	299	18	3210	24	3341	30,00	1 769,90	3 558,51	2,47	953,80	6 284,68
							1 791,83	**3 679,99**	**161,60**	**1 017,96**	**6 651,37**

Strana: 1/1

Obr. 6 . Rozbor prvotních a druhotných nákladů

6.2.7 Ocenění výkonů

Náklady středisek hlavní činnosti – silniční síť jsou kryty z provozních dotací od zřizovatele. Tyto výnosy jsou účtovány na jiná, k tomu určená nákladová střediska. Strana DAL se u nákladových středisek využívá pro ohodnocením prací (ocenění výkonů v TJ) na silniční síti.

Způsob ocenění u prací prováděných vlastními pracovníky (ZR = 0)

Pro ocenění využíváme nastavených cen sborníkových položek:

1. Sbo – sborník, ocenění se provádí tak, že se počet skutečně provedených technických jednotek vynásobí sborníkovou cenou. Rozdíl stran D – MD vyjadřuje úsporu nebo překročení skutečných nákladů v porovnání se Sborníkem.

2. Spe – specifikace, ocenění se provádí tak, že se počet skutečně provedených technických jednotek vynásobí sborníkovou cenou s tím, že tato cena neobsahuje kalkulační položku 1 – materiál. Tato položka se automaticky doplní dle skutečných materiálových nákladů. Rozdíl cen D – MD vyjadřuje úsporu nebo překročení skutečných nákladů v porovnání se sborníkovou cenou, který zohledňuje rozdílnost cen použitého materiálu.
3. Skn – skutečné náklady, ocenění se provádí ve výši skutečných nákladů bez režie. Rozdíl stran D – MD vyjadřuje pouze rozdíl mezi výši skutečné režie a režie plánované.
4. Zim – zima, ocenění se provádí ve výši skutečných nákladů celkem, tzn. všech kalkulačních položek č. 1 – 8. Strana D = MD.
5. Roz – rozpočet, ocenění se provádí ve výši ceny rozpočtu stanovené organizací.

Způsob ocenění prací prováděných dodavatelsky (ZR = 9)

Ocenění výkonů je ve výši skutečných nákladů, v částce fakturované dodavatelem. Strana D = MD.

Ocenění výkonů je vidět v číselníku nákladových středisek a je plně přizpůsoben potřebám organizace.

7 NÁVRH ÚČETNÍ ANALYTICKÉ EVIDENCE

V účetní evidenci Správy silnic Olomouckého kraje nejsou v účetní osnově jasně vyznačeny účty pro doplňkovou činnost. Toto je dáno celkovou strukturou a nastavením systému.

Navrhujeme případnou změnu v účetní osnově a to zavedením účtů jen pro doplňkovou činnost. To by ovšem obnášelo i řadu změn v nastavení vnitropodnikového účetnictví. Je jasné, že ne všechny náklady lze při rozúčtování okamžitě dělit správně na činnost hlavní a doplňkovou. K tomuto účelu by i nadále sloužilo vnitropodnikové účetnictví. Nicméně ty náklady, které při prvotním rozúčtování lze jednoznačně určit jako doplňkové by se mohly účtovat přímo na účty k tomu určené. U výnosů by se postupovalo obdobně.

V praxi by to znamenalo mít téměř na každý nákladový i výnosový účet, účty dva a to rozdělné na hlavní a doplňkovou činnost. Např.:

účet 501.10 – spotřeba materiálu – náhradní díly

a

účet 501.19 – spotřeba materiálu – náhradní díly – doplňková činnost.

Tento systém by se musel uplatňovat u všech účtů, které mají návaznost na doplňkovou činnost. Nevýhodou by byla obsáhlá účetní osnova. Prakticky nákladových i výnosových účtů by mohlo být dvakrát tolik.

Samozřejmě celá tato změna by musela být řádně promyšlena a tvořena společně s programátory, neboť by změny bez jejich zásahu do systému nebyly možné.

Nicméně stávající systém je plně vyhovující požadavkům organizace. Systém je léty ověřen a ti kteří s ním pracují jsou s ním spokojeni. Navíc tím, že došlo během roku 2009 k přechodu na vyšší modul a účetnictví je on-line, je daleko snazší a efektivnější přístup k datům a tím i pružněji řešeny provozní záležitosti.

Tato práce vychází ze stávající metodiky vedení vnitropodnikového účetnictví a může sloužit jako aktualizace této metodiky.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo specifikovat metody účtování v organizaci, která provozuje hlavní, ale i hospodářskou (doplňkovou) činnost. Zabývali jsme se organizací Správa silnic Olomouckého kraje, příspěvková organizace. Tato firma zajišťuje správu a údržbu silnic jak v zimním tak i v letním období. Tato bakalářská práce může sloužit jako aktualizovaná metodika vedení vnitropodnikového účetnictví.

V úvodu této bakalářské práce jsme popsali neziskové organizace, jejich formy a blíže jsme se věnovali příspěvkovým organizacím obecně. Dále pak účetnímu systému v České republice i krátce změnám, které nastaly reformou účetnictví a to formou vyhlášky 410/2009 Sb.

Správa silnic Olomouckého kraje vede nejen finanční účetnictví, ale i vnitropodnikové. Právě vnitropodnikové účetnictví je stěžejní především pro rozdělení nákladů, ale i výnosů na činnost hlavní a hospodářskou (doplňkovou). Ovšem obě účetnictví jsou nedílnou součásti celku a úzce na sebe navazují. Ve vnitropodnikovém účetnictví je využíváno členění dle nákladových středisek, způsobů realizace, míst realizace, organizačních středisek a samozřejmě i jmenovitých úkolů. Právě toto zabezpečení zajišťuje velmi detailní sledování především nákladů a to u jednotlivých činností. Toto sledování je velmi podrobné a sleduje jednotlivé operace dle druhu práce, místa jejich provedení a také dle specifik určující právě členění na jmenovité úkoly.

Celý systém je velmi propracovaný a úzce na sebe navazující a pro člověka neznalého je ze začátku velmi obtížné se rychle zorientovat. V programu, především v sekci vnitropodnikové účetnictví je velmi široká možnost tisku různých sestav a tím pádem i sledování činnosti z několika úhlů pohledu, což je přínos především pro provozní úsek a sledování jeho provozní činnosti.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora: Skládalová Petra

Instituce: Moravská vysoká škola Olomouc

Název práce v českém jazyce: Návrh účetní analytické evidence u neziskových organizací provozujících vedlejší hospodářskou činnost

Název práce v anglickém jazyce: Proposal of the Analytical Accounting Rekord in Non-Profit Organizations Operating the Secondary Economic Aktivity

Vedoucí práce: Ing. Radmila Herzánová, Ph.D.

Počet stran: 66

Počet příloh: 0

Rok obhajoby: 2010

Klíčová slova v českém jazyce: Nezisková organizace, příspěvková organizace, účet, účtová osnova, finanční účetnictví, provozní účetnictví, hlavní činnost, hospodářská činnost

Klíčová slova v anglickém jazyce: Non-Profit Organization, Allowance organization, account, account classification, finance accounting, internal accounting, main operation, economic actual

Tato bakalářská práce je zaměřena na příspěvkovou organizaci a její rozdělení hlavní a hospodářské činnosti a to pomocí finančního a vnitropodnikového účetnictví. Dále řeší rozdělení a to především nákladů dle potřebných specifik organizace ve vnitropodnikovém účetnictví. Přináší návrh jiného řešení účetní osnovy pro potřeby organizace.

This bachelor work focuses on allowance organisation and its division into main and economic operation with the aid of finance and intradepartmetral accounting. In the following it solves division of expences according to necessary specifications of an organisation in intradepartmetral accounting. It brings another solution of accountanting plan for realisation needs.

LITERATURA A PRAMENY

MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, PROKŮPKOVÁ, Danuše, a MORÁVEK Zdeněk.*Příspěvkové organizace 2009.* Praha: Aspi, 2009. 346 s. ISBN 978-80-7357-416-1.

RUBÁKOVÁ, Věra. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2009*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 176 s. ISBN 978-80-247-2943-5.

RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Nezsikové organizace.* 1. aktualizované vyd. Olomouc: Anag. 2009. 247 s. ISBN 978-80-7263-538-2.

STEJSKALOVÁ, Irena. *Účetnictví příspěvkových organizací.* 2. doplněné vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2008. 78 s. ISBN 978-80-245-1352-2.

SVOBODOVÁ, Jaroslava. a kol. *Účtová osnova, České účetní standardy – postupy účtování pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, státní fondy a organizační složky státu 2009.* Olomouc: Anag, 2009. 383 s. ISBN 978-80-7263-504-7.

TAKÁČOVÁ, Hana. *Účetnictví neziskových organizací*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze Nakladatelství Oeconomica, 2007. 122 s. ISBN 978-80-245-1246-4.

Vyhlášky č. 104/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví.

Vyhláška č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších přepisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 2/1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 114/1993 Sb., o Kanceláři prezidenta republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 210/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupováním v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 – Organizační struktura ……..... 31
Obr. 2 – Náklady celkem ……. 34
Obr. 3 – Výnosy celkem …….. 35
Obr. 4 – Stav fondů k 31. 12. 2009 ……. 39
Obr. 5 – Struktura číselného kódu …….. 48
Obr. 6 – Rozbor prvotních a druhotných nákladů …….. 59

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 – Účtování pořízení materiálu …… 43
Tab. 2 – Účtování materiálu na skladě …….. 43
Tab. 3 – Účtování spotřeby materiálu …… .43